

Syfte och bakgrund för detta dokument

I detta dokument ges information om de placeringstjänster som sparbankerna tillhandahåller sina kunder. Med detta dokument fyller sparbankerna sin informationskyldighet i enlighet med EU:s direktiv om marknader för finansiella instrument (MiFID II) och därtill hörande EU-reglering och nationell lagstiftning.

Dokumentet innehåller information om:

- Sparbanksgruppen
- Allmänt om de placeringstjänster Sparbankerna tillhandahåller
- Finansiella instrument som Sparbankerna erbjuder och allmänt om de mest typiska risker som är förknippade med dem
- Klassificeringen av kunder
- Intressekonflikter
- Kostnader och avgifter som kunden betalar
- Allmän information om provisioner som sparbankerna uppbär
- Skyddet av kundernas finansiella instrument och tillgångar
- Ersättningsfonden för investerare
- Kundtjänsten
- Koncessioner och tillsyn.

Information om Sparbanksgruppen

Sparbanksgruppen är en finansgrupp som består av sparbankerna, centralinstitutet Sparbanksförbundet anl (FO-nummer 0117011-6) samt deras dotter- och intressebolag. Sparbankerna och Sp-Hypoteksbank, Sparbanksförbundet anl, Sp-Fondbolag, Sparbankernas Centralbank Finland Abp och Sparbankstjänster Ab bildar en sammanslutning som avses i lagen om en sammanslutning av inlåningsbanker (599/2010). Till Sparbanksgruppen hör utöver de bolag som ingår i sammanslutningen också Sb-Livförsäkring Ab och Sb-Hem Ab.

Sparbankerna är självständiga regionala och lokala banker, som tillhandahåller placeringsrådgivning och mottagning och förmedling av ordrar, samt kapitalförvaltningstjänster. Sparbankerna betjänar på finska och delvis på svenska. Betjäning kan också fås på engelska. Alla dokument finns på finska och svenska.

Sparbankerna kommunicerar med kunderna per telefon, på bankernas kontor och i nättjänsterna. En kund kan lägga order på sparbankernas kontor och i nättjänsterna. Kontaktuppgifterna till kundens sparbank finns i varje avtal mellan kunden och sparbanken samt på adressen www.sparbanken.fi.

Allmän information om de placeringstjänster som sparbankerna tillhandahåller

Investeringsrådgivning

De lösningar som rekommenderas för kunderna i samband med sparbankernas investeringsrådgivning genomförs huvudsakligen med produkter som de sammanslutningar som ingår i Sparbanksgruppen har släppt ut på marknaden. Detta betyder att investeringsrådgivningen som sparbankerna tillhandahåller till naturen är partisk.

När en sparbank tillhandahåller en kund investeringstjänster och investeringsprodukter i form av försäkringar, ska sparbanken redan dessförinnan skaffa tillräcklig information om kundens kunskap om och erfarenhet av produkten eller tjänsten som tillhandahålls samt om kundens ekonomiska situation, inklusive kapacitet att absorbera förluster, och dennes investeringsmål, inklusive risknivå, för

att banken ska kunna rekommendera lämpliga finansiella instrument eller tjänster för kunden. Sparbanken har rätt att lita på de uppgifter som kunden uppger. Om Sparbanken inte får tillräckliga uppgifter kan den inte försäkra sig om lösningens ändamålsenlighet för kunden. Om Sparbanken anser att ett finansiellt instrument eller en tjänst inte är ändamålsenlig för kunden, ska Sparbanken meddela kunden om detta och kan då inte rekommendera detta finansiella instrument eller denna tjänst för kunden.

På grundval av uppgifterna som Sparbanken skaffar bedöms huruvida rådet eller tjänsten som ges motsvarar kundens investeringsmål, huruvida kunden har kapacitet att bära en eventuell ekonomisk risk och huruvida kunden har tillräcklig investeringserfarenhet och -kunskap för att förstå risken förknippad med den föreslagna lösningen.

Som en del av investeringsrådgivningen erbjuder sparbankerna sina kunder regelbunden lämplighetsbedömning av de finansiella instrument som kunden innehar. I lämplighetsbedömningen uppdateras de rekommendationer om finansiella instrument och tjänster som Sparbanken på ovan nämnda sätt ger kunden i ljuset av eventuella ändringar i kundens investeringsmål och personliga omständigheter. Sparbanken gör regelbundet minst en gång per år en lämplighetsbedömning för kunden genom att skicka till kunden de uppgifter som kunden uppgett som grund för den föregående lämplighetsbedömningen samt en bedömning av huruvida det finns anledning att ändra lämplighetsbedömningen på grund av förändrade omständigheter, såsom ändringar i utbudet av finansiella instrument eller det ekonomiska läget. I detta sammanhang kan kunden dessutom uppdatera sina uppgifter som han eller hon uppgett som grund för den föregående lämplighetsbedömningen. Om kundens uppgifter har ändrats, kan Sparbanken uppdatera lämplighetsbedömningen utifrån de nya uppgifterna kunden uppger.

Information om hållbarhet och hållbarhetsrisker

Det ultimata syftet med lagstiftningen om hållbarhetsrisker är att främja kanalisering av kapital mot mer hållbara investeringar. Man strävar efter att uppnå detta bland annat genom att öka öppenheten och transparensen i investeringsprodukter ur ett hållbarhets- och ansvarsperspektiv.

I upplysningsförordningen (EU) 2019/2088 avses med hållbarhetsrisk en miljörelaterad, social eller styrningsrelaterad händelse eller omständighet som, om den skulle inträffa, skulle ha en faktisk eller potentiell betydande negativ inverkan på investeringens värde.

Sparbanksgruppen förbereder och kommer att utveckla investeringsrådgivningsprocesser och stödverktyg så att kunderna kan fatta välgrundade beslut om miljömässiga, sociala och administrativa aspekter av produkter och tjänster efter att lagstiftningen om investeringsrådgivning i detta avseende är klar och tillgänglig.

Beaktandet av hållbarhetsrisker som ett delområde i Sparbankens investeringsrådgivning förväntas inte ha någon betydande negativ inverkan på avkastningen.

Principer för utförande av ordrar

Sparbankernas principer för utförande av ordrar är en beskrivning av de förfaringssätt som sparbankerna iakttar i syfte att uppnå bästa möjliga resultat för kunderna när de tar emot och för kundernas räkning förmedlar ordrar som gäller värdepapper som är föremål för offentlig handel. Sparbankerna anlitar en förmedlarpartner och iakttar i regel samma principer för utförande av ordrar som förmedlarparten. Sparbanken förmedlar sina kunders ordrar vidare till sin förmedlarpartner för utförande på huvudmarknadsplatser, i multilaterala och organiserade handelssystem, av andra förmedlare, internhandlare, marknadsgaranter eller andra som tillhandahåller likviditet. De vid var tid gällande principerna för utförande av order finns på bankens webbplats på adressen: www.sparbanken.fi

Undantag till utförande av ordrar

Om kunden ger banken särskilda instruktioner som gäller utförandet av en order, ska ordern utföras i enlighet med dessa instruktioner. Kunden ska meddela de särskilda instruktionerna för utförandet av ordern tydligt i samband med att kunden ger ordern. Om kundens särskilda instruktioner inte är heltäckande iakttar banken principerna för utförande av order i tillämpliga delar. Särskilda instruktioner som kunden ger banken är alltid primära i förhållande till bankens principer för utförande av order. Kunden är medveten om att iakttagandet av kundens särskilda instruktioner kan hindra banken från att iaktta principerna för utförande av ordrar. Sparbanken har vid behov rätt att avvika från dessa principer för utförande av ordrar i exceptionella marknadslägen och vid interna eller externa funktionsstörningar, varvid den primära faktorn är förmedlarpartnerns kapacitet att utföra ordern. Vid en sådan funktionsstörning kan förmedlarpartnern inte nödvändigtvis utföra ordrar på alla marknadsplatser.

Omständigheter som utgör grund för helhetsbedömningen och deras inbördes prioriteringsordning

När sparbanken förmedlar kundordrar gällande värdepapper som är föremål för offentlig handel strävar såväl Sparbanken som förmedlarpartnern efter att vidta alla nödvändiga åtgärder för att uppnå det bästa möjliga resultatet för kunden. Vid utförande av en order bestäms det bästa möjliga resultatet utifrån den totala ersättningen. Den totala betalningen består av det finansiella instrumentets pris och kostnaderna för utförandet av ordern. Kostnaderna omfattar alla kostnader som utförandet av ordern direkt orsakar kunden, inklusive handelsplatsens avgifter, clearing- och expeditonsavgifter samt alla andra kostnader som ska betalas till tredje parter som medverkar i utförandet av ordern. För att uppnå det för kunden bästa möjliga resultatet tar Sparbanken fasta på följande omständigheter vid utförandet av ordrar:

- Pris
- Snabbhet
- Sannolikheten för utförande och avslut
- Orderns storlek
- Orderns kostnader
- Orderns natur
- Handelsvolymen
- Orderdjupet på marknaden.

Prioriteringen av dessa omständigheter kan variera beroende på följande kriterier för utförandet:

- Kundens särdrag, inklusive kundklassificering
- Orderns särdrag
- Särdrag hos det finansiella instrument som är föremål för ordern
- Särdrag hos de platser för utförande som ordern kan styras till, och
- Övriga omständigheter som banken anser vara väsentliga för utförandet eller förmedlingen av ordern.

Priset är vanligtvis den viktigaste faktorn när man bedömer utförandet av en order enligt dessa principer. I vissa marknadslägen eller för vissa finansiella instrument kan dock andra kriterier utgöra viktigare faktorer än priset, när man orderspecifikt söker den bästa lösningen för utförandet av kundens order. En allmän princip som banken tillämpar vid utförandet av icke-professionella kunders ordrar är att priset och kostnaderna som utförandet av ordern ska vara de viktigaste kriterierna.

Olika finansiella instrument har olika likviditet. Handel med finansiella instrument bedrivs på olika handelsplatser eller i form av OTC-handel. Handelssättet påverkar bestämningen av priset. Förmedlarpartnern bedömer självständigt prioriteringsordningen för kriterierna för utförande av ordern, om Sparbanken inte har fått särskilda instruktioner av kunden för utförandet av ordern. De särskilda instruktioner som kunden kan ge kan till exempel vara en begäran om att ordern ska utföras på en viss marknadsplats eller någon annan instruktion som gäller utförandet av ordern.

Betydelsen av marknadens likviditet vid valet av handelsplats

Det bästa priset på finansiella instrument som omsätts på reglerade marknader eller andra handelsplatser finns ofta på de marknader där handeln med det finansiella instrumentet är livligast. Det bästa resultatet för kunden nås sannolikt antingen genom att man styr kundens order till de marknader eller den handelsplats där omsättningen av det finansiella instrumentet i fråga är livligast.

Handelsplatser

Sparbankerna tar emot av kundordrar som gäller investeringsobjekt och förmedlar dem vidare till tredje parter för utförande. Transaktioner som utförs i Finland clearas av Sparbankernas Centralbank Finland Abp. Transaktioner som utförs utanför Finland clearas av en utländsk förmedlarpartner. Via en förmedlare kan Sparbanken även handla på andra än de ovan nämnda handelsplatserna.

Finansiella instrument som omsätts regelbundet på organiserade handelsplatser

Ordrar som gäller aktier och andra finansiella instrument, som omsätts på en reglerad marknad eller i ett multilateralt organiserat handelssystem, utförs på följande sätt: När Sparbanken har tagit emot kundens order, styr banken ordern omedelbart till förmedlaren, som enligt principerna för utförande av ordrar utför den på de handelsplatser som förmedlaren använder. Handelsplatserna kan variera för olika finansiella instrument.

Vid behov slår banken samman kundens order med ordrar som den erhållit av andra kunder och förmedlar därefter ordern till marknaden. En order kan även utföras i delar genom att man utnyttjar en eller flera handelsplatser eller metoder. Flera kunders ordrar kan sammanlösas endast om detta enligt Sparbankens bedömning inte skapar olägenheter för utförandet av en enskild kunds order. Ordrar slås inte samman när kunden handlar via bankens elektroniska handelstjänster.

För att uppnå bästa möjliga resultatet utförandet av kundernas ordrar styr handelspartnern alla elektroniska uppdrag via Smart Order Routing (SOR) till marknaden. Förmedlarpartnern tillämpar algoritmer i SOR-verktyget eller styr orderna till marknaden via en annan förmedlare.

Finansiella instrument som inte omsätts regelbundet på organiserade handelsplatser

Med finansiella instrument som inte omsätts regelbundet på någon handelsplats, såsom på reglerade marknader eller i multilaterala eller organiserade handelssystem, idkas bilateral handel mellan parterna (OTC-handel). Det är möjligt att det idkas handel med dessa finansiella instrument i viss utsträckning även på handelsplatser. Dessa finansiella instrument är till exempel obligationslån, penningmarknadsinstrument, strukturerade investeringsprodukter och andra finansiella instrument som en sparbank eller någon annan har skapat. Om ett finansiellt instrument inte är föremål för handel eller inte omsätts regelbundet på handelsplatsen, utförs ordern utanför handelsplatsen i form av OTC-handel. I dessa fall lämnas för kunden ett anbud på det finansiella instrumentet hos en sådan tredje part som idkar OTC-handel med det finansiella instrumentet i fråga.

Fondandelar

Sparbanken utför kundens order gällande fondandelar genom att förmedla den direkt eller via en tredje part till ett fondbolag som förvaltar fonden i fråga.

Effekter av funktionsstörningar på marknaderna eller i systemen

Sparbankerna har rätt att tillfälligt avvika från dessa verksamhetsprinciper på grund av funktionsstörningar på marknaderna eller i systemen. Vid störningar vidtar sparbanken skäliga åtgärder för att med hänsyn till omständigheterna uppnå bästa möjliga resultat för kunden.

Sparbankerna utvärderar regelbundet sina verksamhetsprinciper för utförande av ordrar och innehållet i och ändamålsenligheten av arrangemangen för utförandet och meddelar om väsentliga ändringar av verksamhetsprinciperna på sina webbplatser. Ändringar och uppdateringar träder i kraft den dag de kungörs på webbplatserna.

Kapitalförvaltning

Med kapitalförvaltning avses förvaltning av finansiella instrument enligt ett skriftligt avtal som ingås med kunden så att kunden överlåter rätten att besluta om investering helt eller delvis åt kapitalförvaltaren. Sättet på vilket och hur ofta de finansiella instrumentens värde fastställs, referensvärdet som används vid granskning av avkastnings- eller värdeutvecklingen, risknivåerna och deras investeringsstrategier, såsom användning av hävstångseffekter, ska gås igenom med en kapitalförvaltningsexpert innan avtalet undertecknas. I avtalet kommer man överens om bland annat önskad risknivå, på basis av vilken kapitalförvaltaren fattar investeringsbesluten. Kunden ansvarar alltid för de ekonomiska följderna av investeringsverksamheten.

Kapitalförvaltaren använder bedömnings- och jämförelsemetoder, såsom ett ändamålsenligt referensvärde, som bygger på kundens investeringsmål och finansiella instrument som ingår i kundens portfölj, så att kunden kan bedöma tjänstens ändamålsenlighet.

När det gäller kapitalförvaltning får ett företag som tillhandahåller investeringstjänster inte betala eller ta emot och behålla förmedlingsarvode, provision, ekonomiska eller icke-ekonomiska förmåner för eller av tredje parter. Dessa förmedlingsarvoden, provisioner och ekonomiska eller icke-ekonomiska förmåner ska utan dröjsmål återges till kunden och företaget som tillhandahåller investeringstjänster ska meddela kunden på vilket sätt förmedlingsarvodet, provisionen, den ekonomiska eller icke-ekonomiska förmånen som värdepappersföretaget tagit emot överförs till kunden.

Allmän information om finansiella instrument som sparbankerna tillhandahåller och de vanligaste riskerna förknippade med dessa

Sparbankerna tillhandahåller i huvudsak Sparbanksgruppens produkter och förmedlar dessutom vissa produkter som tredje parter satt i omlopp. I allmänhet förknippas finansiella instrument, investeringsprodukter och investeringsverksamhet alltid med risker. Kunden ska före sina investeringsbeslut sätta sig noggrant in i de finansiella instrumenten för att förstå vilka risker som förknippas med dem och vilka effekter de eventuellt kan ha för den egna ekonomiska situationen. Kunden ansvarar själv för sina investeringsbeslut och de risker som förknippas med dem. Investeringarna görs alltid på kundens ansvar.

Bland annat följande risker förknippas allmänt med finansiella instrument:

- Emittentrisk: Risken orsakas av emittentens, garantens eller motpartens oförmåga att fullgöra sina åtaganden, till exempel oförmåga att betala ränta eller återbetala kapital enligt avtalsvillkoren.

- Marknadsrisk: Risken orsakas av en allmän eller delvis försvagning av marknaden för investeringsobjektet.
- Ränterisk: Risken uppstår till följd av fluktuationer i räntenivån. En del av investeringsobjektets värde kan gå förlorad allteftersom räntenivån förändras.
- Valutarisk: Finansiella instrument i främmande valuta förknippas med en valutarisk som orsakas av valutakursens fluktuationer. Värdet på ett investeringsobjekt som är bundet till en främmande valuta (t.ex. en fondandel) sjunker om valutan tappar i värde.
- Likviditetsrisk: Vid vissa tidpunkter kan det vara svårt att köpa eller sälja ett finansiellt instrument. Risken påverkas främst av efterfrågan och efterfrågan på det finansiella instrumentet samt av andra faktorer, såsom marknadsstörningar.
- Skatterisk: Lagstiftningen som reglerar beskattningen av investeringsobjektet eller rättspraxisen kring beskattningen kan ändras. Investeringar kan även vara förknippade med investerarspecifika skattepåföljder. Innan kunden fattar ett investeringsbeslut ska han eller hon utreda frågorna som gäller beskattningen av investeringsobjektet

Aktier

En aktie är en andel av ett bolags aktiekapital. Aktieavkastningen består av utdelning och aktiens eventuella värdestegring. Aktievärdet och kursutvecklingen påverkas av flera faktorer, såsom utbudet och efterfrågan på aktien, bolagets bransch, bolagets framtidsutsikter och prognoser, det allmänna marknadsläget och politiska beslut.

Det är vanligt att värdet på en aktie varierar kraftigt och det är till och med möjligt att investeraren förlorar hela det placerade kapitalet. Som motvikt till det kan det finnas stora möjligheter till avkastning. De största riskerna är förknippade med prisfluktuationer samt handelns omfattning. Likviditetsrisken är särskilt stor i samband med aktier som inte omsätts på reglerade marknader.

Aktieplaceringsrisken kan minskas genom att diversifiera investeringen på flera olika aktier samt genom att även investera i till exempel räntemarknader.

Fonder och fondandelar

En placeringsfond samlar ihop investerarnas kapital och investerar det i enlighet med ett i förväg bestämt investeringsmål. Placeringsfonder förvaltas av fondbolag som i sin verksamhet följer de lagar och regler som gäller dem och vars verksamhet övervakas av Finansinspektionen. Fonden investerar det insamlade kapitalet i olika värdepapper (i allmänhet aktier eller obligationer) i enlighet med sina stadgar. Att investera i en placeringsfond innebär att kunden köper andelar i placeringsfonden och således blir andelsägare i fonden. Fondens värde baserar sig på kursutvecklingen för de finansiella instrument (t.ex. aktier, ränteplaceringar) som ingår i fonden. Värdet på de fondandelar som investeraren äger kan således stiga eller sjunka och investeraren kan också förlora en del av de investerade medlen. I de flesta placeringsfonder kan investerarna lösa in sitt innehav när som helst. Inlösenreglerna beskrivs närmare i stadgarna för varje fond. Placeringsfondens tillgångar förvaltas av fondbolaget och investeringsverksamheten handlas av en professionell portföljförvaltare.

Fonderna kan indelas i vanliga placeringsfonder samt specialplaceringsfonder och alternativa investeringsfonder

- Placeringsfonderna regleras av lagen om placeringsfonder, som fastställer till exempel i vad placeringsfonderna får investera och hur tillgångarna ska spridas på olika investeringsobjekt. Finansinspektionen fastställer placeringsfondernas stadgar. De här fonderna är placeringsfonder i enlighet med fondföretagsdirektivet eller så kallade UCITS-placeringsfonder.

- Alternativa fonder är fonder som kan investera i nästan vad som helst. Deras investeringsverksamhet är inte reglerad, däremot bestämmer lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder hur verksamheten ska ordnas och vilka uppgifter fonden ska ge till myndigheter och investerare. Finansinspektionen fastställer inte de alternativa investeringsfondernas stadgar. Specialplaceringsfonderna hör till de alternativa fonderna. Specialplaceringsfonder kallas fonder som avviker från principen om spridning av risken enligt lagen om placeringsfonder. Av fondens namn ska framgå att den är en specialplaceringsfond.

Fonder kan indelas också enligt investeringsobjekt. Det finns många olika slag av placeringsfonder beroende på placeringsfondens investeringspolicy. Olika slag av placeringsfonder är till exempel räntefonder, aktiefonder, blandfonder, fondernas fonder, regionala fonder, branschfonder, hedgefonder, indexfonder och internationella fonder.

De vanligaste riskerna som förknippas med placeringsfonder är marknadsrisken, företagsrisken, ränterisken och valutarisken. Placeringsfondernas risknivå varierar efter fondtyp och det förekommer även stora skillnader i risknivåerna för fonder av samma typ. Före investeringsbeslut fattas bör investeraren läsa fondprospektet, faktabladet och placeringsfondens stadgar, i vilka investeraren får mera information om fonden och dess risker.

ETF-fonder

ETF-fonder (börshandlade fonder) är fonder som man kan handla med på samma sätt som aktier. I motsats till traditionella placeringsfonder har ETF-fonder en köp- och säljnotering som uppdateras fortlöpande utifrån gällande anbud under börsens handelstider.

Alla risker som allmänt förenas med fondplaceringar gäller även ETF-fonder.

Före ett investeringsbeslut bör investeraren läsa ETF-fondens faktablad för att göra sig förtrogen med de risker som förknippas med produkten och emittenten. En ETF-fond behöver inte nödvändigtvis äga de värdepapper som utgör den underliggande egendomen för fonden, utan emittenten kan ha ställt en säkerhet eller äga den underliggande egendomen indirekt via derivatkontrakt. ETF-produkter kan på grund av sin struktur ge mångfaldiga möjligheter till såväl vinst som förlust jämfört med direkt underliggande egendom.

Obligationslån

Obligationslån är till exempel skuldebrevslån som en stat, en kommun, ett offentligt samfund eller ett företag har emitterat som investeringsobjekt för allmänheten. Obligationslån ges med eller utan säkerhet. Obligationslån utan säkerhet, som har en sämre företrädesrätt än emittentens övriga förbindelser, kallas debenturlån. Obligationslån indelas vanligtvis i räntebärande lån och s.k. indexlån, där avkastningen bestäms av utvecklingen hos den underliggande egendomen (t.ex. ett aktieindex).

Vid indexlån med kapitalgaranti förlorar inte investeraren det nominella kapitalet som han eller hon investerat till följd av en eventuell ogynnsam utveckling av den underliggande egendomen, utan emittenten betalar tillbaka lånet vid utgången av lånetiden. Indexlån med kapitalgaranti är också förenade med emittentrisk. En kund som gjort en teckning till överkurs kan under placeringstiden förlora en andel av placeringen som motsvarar överkursens storlek. Obligationslån är förknippade med ränterisk. Det relativa värdet på ett obligationslån med fast ränta sjunker om räntenivån stiger. Det går inte att förutse ränteavkastningen på ett obligationslån med rörlig ränta.

De lånespecifika riskerna och grunderna för beräkning av avkastningen fastställs i villkoren för varje enskilt obligationslån. Kunden bör läsa lånevillkoren noggrant.

Derivatkontrakt och warranter

Ett derivat är ett finansiellt instrument vars värde bygger på värdet av ett underliggande värdepapper, ett index, en valuta, en nyttighet eller en rättighet. Med derivatkontrakt strävar man efter att skydda värdet på den underliggande egendomen mot förändringar eller att dra nytta av sådana. Optioner, futurer, terminer och ränte-/valutaswapavtal är exempel på derivat.

En warrant är ett derivat som har formen av ett värdepapper och som är föremål för börshandel. Med en warrant får investeraren rätt att köpa eller sälja underliggande egendom (t.ex. en aktie, ett index, en nyttighet) en viss dag till ett visst pris. Investerarens största möjliga förlust är det kapital som placerats i warranten. De vanligaste riskerna som förknippas med warranter är marknadsrisk, risk i anslutning till hävstångseffekter, emittentrisk och valutarisk. Priserna på derivat kan förändras betydligt och fluktuationen kan vara större än för den underliggande egendomen. Vissa derivatkontrakt kan medföra andra skyldigheter för investeraren (t.ex. krav på säkerhet) och andra kostnader utöver anskaffningspriset. Kunden ska sätta sig in i hur derivat fungerar och i riskerna med dem innan han eller hon ingår derivatkontrakt.

Penningmarknadsprodukter

Penningmarknadsprodukter är räntebärande och kortfristiga, under ett år långa finansiella instrument. Sådana emitteras av bland annat staten (statens skuldförbindelser), kommuner (kommuncertifikat), banker (bankcertifikat) och företag (företagscertifikat). De vanligaste riskerna som är förknippade med penningmarknadsprodukter är ränterisk som beror på fluktuationer av räntenivån och lånetiden samt emittentrisk som beror på emittentens eller depositariens solvens. Risken är högre i investeringsobjekt där emittenten har ett dåligt kreditbetyg.

LS-pensionsavtal

Ett LS-pensionsavtal är ett avtal om bundet, långsiktigt sparande för pensionstiden. De sparade medlen kan betalas tillbaka innan kunden har uppnått pensionsåldern för arbetstagare endast vid en arbetslöshet som pågått minst ett år, bestående eller partiell arbetsoförmåga, makans eller makens dödsfall eller äktenskapsskillnad. Medel som placerats i ett LS-pensionsavtal placeras i valda investeringsobjekt, som kontoprojekter, fonder och värdeandelar.

Investeringsobjekten i LS-pensionsavtal är förknippade med risker som är typiska för objekten. De placerade medlen är bundna enligt avtalsvillkoren och är nödvändigtvis inte disponibla vid behov (likviditetsrisk). Beskattningen i samband med LS-pensionsavtal kan förändras under avtalets giltighetstid (skatterisk).

Kategorisering av kunder

Enligt gällande lagstiftning ska banken meddela kunden om att denne kategoriseras som en icke-professionell kund, en professionell kund eller en godtagbar motpart. Direktivet om marknader för finansiella instrument (MiFID II) innehåller detaljerade bestämmelser om faktorer som påverkar kategoriseringen. Kategorisering av kunden påverkar omfattningen av investerarskyddet samt tillämpliga regler. Kunden har rätt att begära ändring av bankens kundkategorisering. Ansökan om ändring av kategoriseringen ska göras skriftligt. Sparbanken bedömer kundens färdigheter att fatta investeringsbeslut och förstå riskerna förknippade därmed innan den godkänner ändringen av kategoriseringen. Banken kan vid avsaknad av grunder avslå ansökan. Mer information om ändring av kategorisering fås på den egna bankens kontor.

För att kategoriseringen av kunden ska kunna ändras från icke-professionell till professionell ska minst två av följande kriterier uppfyllas:

a) Kunden har genomfört transaktioner av betydande storlek på den aktuella marknaden i genomsnitt tio gånger per kvartal under de föregående fyra kvartalen.

b) Värdet på kundens investeringsförmögenhet överstiger 500 000 euro (kontantinsättningar och finansiella instrument).

c) Kunden arbetar eller har arbetat i minst ett år inom finanssektorn i en befattning som kräver kunskap om de planerade transaktionerna och tjänsterna.

Intressekonflikter

Med intressekonflikt avses en situation där kundens intresse står i konflikt med det som är bäst för Sparbanken eller en sammanslutning inom Sparbanksgruppen, dess ledning eller en representant för personalen eller en annan kund. Sparbankerna och sammanslutningar inom Sparbanksgruppen kan identifiera situationer där det förekommer intressekonflikter som har anknytning till verksamheten och strävar efter att förebygga dem på rimligt vis. I Sparbanksgruppen tillämpas verksamhetsprinciper och förfaringssätt för att hantera intressekonflikter.

Åtgärderna för att hantera intressekonflikter varierar enligt transaktion och tjänst. Åtgärderna gäller bland annat

- begränsning och övervakning av utbyte av information mellan personer och transaktioner med hjälp av olika informationssystem och användarrättigheter
- separering av transaktioner och lokaler på ändamålsenligt sätt
- handelsregler för personalen och ledningen
- principer och praxis för belöning som inte främjar uppkomsten av intressekonflikter.

Intressekonflikter som inte kan förhindras delges kunden innan transaktionen genomförs. Man kan låta bli att genomföra transaktionen för att undvika en intressekonflikt.

Kostnader och avgifter som kunden betalar

Kunden debiteras för vissa kostnader i samband med investeringstjänster och finansiella instrument. Sparbankerna meddelar separat detaljerade uppgifter om de kostnader och avgifter som ankommer på kunden att betala, vilka kan omfatta engångs- och fortlöpande kostnader och avgifter, alla kostnader och avgifter som uppkommer i samband med transaktioner som utförs av Sparbanken eller andra parter samt kostnader och avgifter i samband med sidotjänster, såsom förvaringskostnader som inte omfattas av ovan nämnda kostnader.

Dessutom skickar sparbankerna separat till kunderna detaljerade uppgifter om alla kostnader och accessoriska avgifter i samband med finansiella instrument. Dessa omfattar alla kostnader och avgifter som debiteras när investeringen inleds och avslutas (inkl. kostnader och avgifter som betalas till den som tillhandahåller produkten) samt alla löpande kostnader och avgifter som debiteras för förvaltningen av det finansiella instrumentet och som dras av från det finansiella instrumentets värde under investeringstiden.

Provisioner som sparbankerna mottar

Sparbankerna uppbär ett försäljningsarvode, det vill säga ett incitament av sina samarbetspartners Sp-Fondbolag Ab och Sb-Livförsäkring Ab. Incitamenten används bland annat för att förbättra tjänsterna som tillhandahålls kunderna, kontinuerligt utbilda personalen samt för att utveckla tjänsterna för sparande och placering i nätbanken och mobilbanken.

Sparbanken erhåller tecknings- och inlösningsprovisioner för de fonder banken säljer samt en viss procentandel av förvaltningsarvodet som fonderna uppbär. För indexlån som Sparbanken förmedlar får banken en teckningsprovision och en del av lånets totala marginal som bestäms utifrån sparbankernas totala försäljning. För LS-pensionsavtal erhåller Sparbanken en förvaltnings- och uttagsavgift samt normala arvoden för investeringsobjekten nedan.

Skydd för kundernas finansiella instrument och medel

Finländska kunders inhemska värdepapper förvaras alltid på ett värdeandelskonto som står i kundens namn. Sparbanken verkar som ett kontoförande institut för Euroclear Finland Oy. Kunden står i ett juridiskt förhållande till det kontoförande institutet på det sätt som avses i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet och lagen om värdeandelskonton.

Kundens utländska finansiella instrument förvaras hos en av banken utvald inhemsk eller utländsk tjänsteproducent i överensstämmelse med lokal lagstiftning och god marknadssed. På konton som förvaltas av underförvarare tillämpas lokal lagstiftning. Kundens rättigheter i samband med utländska finansiella instrument kan således avvika från rättigheterna som gäller för inhemska finansiella instrument, bland annat i fråga om klarering, bokföring och investerarskydd. Utländska värdepapper registreras vanligtvis inte i kundens namn, utan de registreras på bankens eller underförvararens kundreservkonto.

När det gäller värdepapper som förvaras på gemensamma konton kan kundens värdepapper omfattas av en säkerhets- och kvittningsrätt även på grund av andra ålägganden än kundens. Fysiska värdepapper förvaras i Sparbankens valv i alfabetisk ordning enligt innehavare.

Ersättningsfonden för investerare

Enligt lagen om investeringstjänster ska alla finländska värdepappersföretag och kreditinstitut som tillhandahåller investeringstjänster vara medlemmar i ersättningsfonden. Syftet med ersättningsfonden är att trygga tillgodohavanden av värdepappersföretags och kreditinstituts investerare som omfattas av ersättningsfondens skydd i medlemsföretagens insolvenssituationer där de inte kan betala investerarens tillgodohavanden enligt avtal. Enligt lagen om investeringstjänster indelas investerare enligt verksamhet, yrkeskunskap och investeringserfarenhet i professionella och icke-professionella investerare.

Endast privata kunder omfattas av ersättningsfondens skydd. Ersättningsfonden tryggar investerarnas tillgodohavanden som är tydliga och obestridda när ett värdepappersföretag eller ett kreditinstitut på grund av insolvens eller annan motsvarande orsak inte kan betala investerarnas tillgodohavanden enligt lag eller avtal. Ersättningsfonden kan dock inte ersätta förluster som beror på att aktiekursen sjunkit eller felaktiga investeringsbeslut. Kunden ansvarar fortsättningsvis för följderna av sina investeringsbeslut. Ersättningsfonden ersätter heller inte sådana investerare som orsakat ekonomiska svårigheter för värdepappersföretaget eller kreditinstitutet, dragit fördel av dem eller förvärrat dem.

Ersättningsfondens skydd omfattar bland annat förmedling och utförande av order, kapitalförvaltning och förvaring av finansiella instrument. Skyddade tillgodohavanden är penningmedel som tillhör investeraren och sådana finansiella instrument som avses i lagen om investeringstjänster (t.ex. aktier och obligationslån). Ersättningsfondens skydd omfattar inte exempelvis placeringsfondverksamhet, fondanknutna försäkringar eller insättningar (den sistnämnda täcks i regel genom en insättningsgarantifond).

En investerare kan inleda handläggningen av en ersättningsansökan genom att meddela Finansinspektionen om sina tillgodohavanden. Finansinspektionen ska inom 21 dagar fatta beslut om huruvida ersättningsfonden är skyldig att ersätta investeraren. En förutsättning för att ålägga ersättningsfonden betalningsskyldighet är att orsaken till den uteblivna betalningen av ett tillgodohavande är att värdepappersföretaget eller kreditinstitutet har försatts i konkurs, ett företagsaneringsförfarande har inletts eller att företaget annars är insolvent på ett sådant sätt att Finansinspektionen bedömer att insolvensen inte är tillfällig och att det finns tillräcklig utredning om

saken. Till en och samma investerare kan i ersättning betalas 90 procent av investerarens tillgodohavande hos ett och samma värdepappersföretag eller kreditinstitut, dock högst 20 000 euro. Värdepappersföretag som är medlemmar i en sammanslutning av inlåningsbanker anses vara en tjänsteproducent. Således uppgår den ersättning som Sparbankerna som är medlemmar i Sparbankernas sammanslutning betalar totalt högst 20 000 euro. Ersättningen räknas ut enligt marknadsvärdet den dag då Finansinspektionen fattade sitt beslut eller den dag då värdepappersföretaget eller kreditinstitutet försattes i konkurs eller ett saneringsförfarande inleddes, beroende på vilken dag som infaller tidigare. Ersättningsfonden ska betala ersättningen utan oskäligt dröjsmål, dock senast inom sex månader från Finansinspektionens beslut.

I fall att ett kreditinstitut på grund av insolvens inte kan betala insättarens medel som finns på dennes konto hos kreditinstitutet eller icke-tecknade medel under förmedling till kontot, ersätts dessa med medel ur en insättningsgarantifond. Tillgodohavandena omfattas av gällande insättningskydd i den omfattning som föreskrivs i lagen. Ersättningsfonden skyddar dock ovan nämnda tillgodohavanden, om kontot med stöd av avtalet mellan kreditinstitutet och investeraren endast kan används för investeringstjänster. Samma medel kan inte skyddas dubbelt.

Kundtjänst

Telefonsamtal och elektronisk kommunikation sparas

För att dokumentera kundorder är Sparbanken skyldig att spara samtal med kunden, föra bok över andra samtal och spara elektronisk kommunikation. Banken har även rätt att använda sparade samtal och elektroniska meddelanden för att bekräfta deras innehåll till exempel om en utredning av en order eller en servicesituation så kräver. Banken kan använda detta material även för att utveckla kundtjänsten. Kunden har rätt att i fem års tid få en kopia av sitt samtal och sin elektroniska kommunikation med banken. Banken är skyldig att på begäran överlåta sparad material till behöriga myndigheter.

Behandling av kundrespons

Sparbankerna tar gärna emot respons om servicen kunden får. Kunden kan ge respons via nätsidorna, på kontoren eller per telefon. All kundrespons och alla klagomål från kunder behandlas, sparas och förvaras enligt gällande bestämmelser. De principer och förfaranden för behandling av klagomål som sparbankerna tillämpar finns på adressen www.sparbanken.fi.

Mer information vid problem i samband med investeringstjänster fås av Försäkrings- och finansrådgivningen, Porkalagatan 1, 00180 Helsingfors, telefon (09) 685 0120, www.fine.fi

Konsumenttvistenämnden, PB 306, 00531 Helsingfors, telefon 029 566 5200, www.kuluttajariita.fi

Konkurrens- och konsumentverket, PB 5, 00531 Helsingfors, telefon 029 505 3000 (växel), www.kkv.fi

Finansinspektionen, PB 103, 00101 Helsingfors, telefon 010 831 51, www.finanssivalvonta.fi

Koncessioner och tillsyn

Sparbankerna har beviljats koncessioner enligt gällande kreditinstitutslag, med stöd av vilka de även kan tillhandahålla investeringstjänster. Efterlevnaden av koncessionerna och Sparbankernas verksamhet övervakas av Finansinspektionen, Snellmansgatan 6, PB 103, 00101 Helsingfors, tfn 010 831 51, www.finanssivalvonta.fi. Koncessionerna betyder inte att Finansinspektionen eller en annan myndighet uttryckligen har godkänt investeringsprodukterna eller -tjänsterna som Sparbankerna tillhandahåller.